

A mezőgazdasági munkásbiztosítás az utóbbi években.

L'assurance d'ouvriers agricoles en Hongrie dans les dernières années.

Résumé. D'après les chiffres de la Caisse nationale d'ouvriers agricoles, dans les trois dernières années le nombre des membres a augmenté de 26·1% (surtout par suite de l'accroissement de l'effectif des membres assurés en cas d'accidents), et les recettes se sont élevées de 239·0%, les dépenses de 101·0%, l'actif de 120·6%. En 1927 les recettes et les dépenses se décomposent de la façon suivante: Recettes: primes d'assurance, 16·4%; contributions de patrons, 14·2%; dons, intérêts de fondations, autres recettes, 62·4%; dépenses: secours, 64·4%; frais médicaux et de traitement, 23·3%; frais d'administration, 12·3%. L'actif consistait en 19·5% de créances sur comptes courants, 79% d'immeubles et 1·5% d'argent liquide; le passif, en 99·9% de réserves de primes et 0·1% d'argent transitoire, de fondations et de dons.

Au cours de l'année 1927, sur les membres assurés en cas d'accident, 130 ont eu un accident mortel et 3884 se sont remis des suites des accidents arrivés à eux. Ceux-ci se répartissaient ainsi au point de vue de leur lésion: 43·8%, contusions; 13%, lésions faites par des instruments tranchants; 10·8%, fractures; 32·4%, lésions par autres causes.

Au battage et à la rentrée des produits où il arrive ordinairement le plus d'accidents, il y a eu 822 lésions guérissables et 28 lésions mortelles en 1927. Des accidents mortels, 21·5% sont survenus au battage et aux travaux de rentrée, 19·2% pendant qu'on soignait les animaux, 26·2% pendant d'autres travaux agricoles, 33·1% pendant d'autres travaux. Les machines agricoles ont causé 25 accidents mortels et 837 accidents guérissables; parmi les victimes de ces derniers, il y avait 94·1% d'hommes et 5·9% de femmes.

*

A mezőgazdasági munkások biztosításával hazánkban az Országos Gazdasági Munkáspénztár foglalkozik. Az Országos Gazdasági Munkáspénztár adatai, a taglétszámra vonatkozóak éppúgy, mint az üzleti eredményeket vagy a mérleget bemutató adatok, a pénztári eredmények fokozatos fejlődéséről számolnak be.

A munkáspénztárnak 1925-ben (l. az 1. sz. kimutatást), 457.070, a múlt évben pe-

dig már 576.293 tagja volt. A taglétszámnak három év alatti emelkedése tehát 26·1%-ot tesz ki. A taglétszám gyarapodása azonban nem minden tagcsoportban, hanem csupán a balesetbiztosítási csoportban mutatkozik, a többi tagcsoportokban levő biztosítottak száma ugyanis a tárgyalt idő alatt fokozatosan kevesbedett. Az 1927. évben a pénztári tagoknak 97·6%-át a baleset ellen biztosított tagok alkották, úgyhogy a többi tagcsoportokban az összes tagoknak csak mintegy 2·4%-a találtatott. A baleset ellen biztosított tagoknak 50·5%-át a gazdasági cselédek, 49·0%-át a gépmunkások adták; az itt nyilvántartott rendkívüli tagok ennek a csoportnak alig 0·5%-át tették ki. Legkevesebb tagot (781) a régi rendes tagcsoport számlál s utána a haláleseti kötvénnyel biztosított tagok (1478 főnyi) csoportja következik.

A pénztár bevételeit és kiadásait feltűnő adataink (l. a 2. sz. kimutatást) szerint az üzleti eredmények az utolsó három esztendőben fokozatosan emelkedtek. A tárgyalt idő alatt a bevételek összege 239·0%-kal, a kiadások összege pedig 101·0%-kal növekedett s mert a bevételek a kiadásokat állandóan jelentékeny mértékben meghaladják, minden évben tekintélyes bevételi többlet mutatkozik. Az 1927. évben a bevételeknek 16·4%-a biztosítási díjakból,

Az országos gazdasági munkáspénztár 1925-től 1927-ig.

Caisse nationale des ouvriers agricoles de 1925 à 1927.

1. Taglétszám az év végén.

Total des membres à la fin de l'année.

É v — A n n é e	Nombre des membres		Baleset ellen biztosított Assurés en cas d'accidents.			Nombre	
	A nyugdíjcsoporthoz levő dans le groupe de pension de retraite	A régi rendes tagcsoportokban levő dans les groupes anciens de membres ordinaires	gazdasági			Haláleseti kötvénnyel biztosított des membres assurés par police d'assurance en cas de décès	Az összes de tous les membres
			rendkívüli — membres extraordinaires, nombre	cselédek — domestiques agricoles	gépmunkások — ouvriers de machine agric.		
tagok száma	száma — nombre	tagok száma	száma — nombre	tagok száma	száma — nombre	tagok száma	
1925	12.799	926	6.756	225.116	209.990	1.483	457.070
1926	12.065	862	6.378	231.457	234.920	1.479	487.161
1927	11.761	781	2.837	283.936	275.500	1.478	576.293

2. Üzleti eredmények.

Résultats d'affaires.

Év Année	Bevételek pengőben — Recettes, pengős					Kiadások pengőben — Dépenses, pengős				Bevételi többlet P Excédent des recettes, pengős
	Munkaadók hozzájáru- lása Contributions de patrons	Biztosi- tási díjak Primes d'assurance	Kamat elhelyezett tőkék után es bérjő- vedelem — Intérêts pour capitaux pla- cés et recettes pro- venant de baux	Alapítványok és adományok kamatai és egyéb bevételek Intérêts de fonda- tions et dons, autres recettes	összesen total	Segélyek Secours	Orvosi és gyógy- kiadások Dépenses pour méde- cins et re- mèdes, etc.	Igazgatási költségek Dépenses d'admini- stration	összesen total	
1925	412.479	353.841	62.733	1	829.054	112.567	35.413	36.035	184.015	645.039
1926	353.278	418.217	136.244	1,126.550	2,034.289	200.117	75.555	38.602	314.274	1,720.015
1927	399.944	460.354	196.434	1,753.395	2,810.127	238.368	86.131	45.359	369.858	2,440.269

3. Mérleg.

Bilan.

Év Année	Teher pengőben — Passif, pengős					Vagyon pengőben — Actif, pengős			
	Alapítványok és adományok Fondations et dons	Díjtartalékok Réserves de primes			Átmeneti pénzek Sommes d'argent transitoires	Összesen Total	Folyó- számla- követelések Créances sur compte courant	Készpénz és érték- papirok Encaisse et valeurs	Ingatlan Immeu- bles
		Rendes tagok díj- tartaléka des mem- bres ordi- naires	Rokkantsági d'invalidité	Egyéb autres					
1925	23	707.951	385.783	12.442	98	1.106.297	732.218	34.757	339.322
1926	23	1,160.776	557.763	1.417	307	1,720.286	768.863	38.003	913.420
1927	23		2,440.269		521	2,440.813	475.215	37.667	1,927.931

14·2% -a a munkaadók hozzájárulásából, 62·4% -a alapítványok, adományok kamataiból és egyéb bevételekből származott. Az elhelyezett tőkék kamata és a bérjővedelem az összes bevételnek mindössze 7·0% -át adta. A kiadások között legnagyobb összeggel természetesen a tagok részére kifizetett segélyek szerepelnek. A múlt évben a kiadásoknak segélyekre 64·4% -a, orvosi és gyógyköltségekre 23·3% -a fordított. Az igazgatási költségek az összes kiadásoknak csak 12·3% -át emésztették fel.

A mérlegben feltüntetett adatok (l. 3. sz. kimutatást) azt mutatják, hogy az Országos Gazdasági Munkáspénztárnak vagyona állandóan növekedett; a növekedés az utolsó három évben 120·6% -ot tett ki. A pénztár vagyona 19·5% -ban folyószámlakövetelésekből, 79·0% -ban ingatlanokból és 1·5% -ban készpénzből és értékpapirokból áll. A mérlegszámla teheroldalán viszont díjtartalékok, átmeneti pénzek, alapítványok szerepelnek. A díjtartalékok a terheknek nem kevesebb, mint 99·9% -át képezik, úgyhogy a többi terhekre együttvéve is alig 0·1% jut. A díjtartalékok 1927-ben egy ösz-

szegben vannak kimutatva, 1926-ról ellenben részletesebb adataink vannak. Ezek szerint a díjtartalékoknak 1926-ban 67·5% -át a rendes tagok díjtartaléka, 32·4% -át a rokkantsági díjtartalék, 0·1% -át pedig egyéb díjtartalék képezte.

*

A mezőgazdasági munkálatok közben előforduló balesetekről a Központi Statisztikai Hivatal részletes adatokat gyűjtött a világháború befejeztéig. Azóta azonban a vonatkozó adatgyűjtés szünetel, úgyhogy ezidőszert a mezőgazdasági balesetek alakulását illetőleg kizárólag csak azokra az adatokra támaszkodhatunk, melyeket 1925 óta az Országos Gazdasági Munkáspénztár, csupán az ott biztosított tagok baleseteiről évenként a hivatal rendelkezésére bocsát. A hivatal vonatkozó adatgyűjtése azonban nem szűnt meg véglegesen; megindítása arra az időre van tervbe véve, mikor a gazdasági balesetbiztosítás újból szabályoztatni fog.

Az alábbiakban tehát most csak az Országos Gazdasági Munkáspénztár által tag-

jainak baleseteiről gyűjtött és közölt adatokat áll módunkban ismertetni.

A rendelkezésre álló adatok szerint a mezőgazdasági munkálatok végzése közben

megsérült egyének száma az utolsó három évben fokozatosan emelkedett; 1925-ben 2 211, 1926-ban 3.007, a múlt évben pedig 3.884 felgyógyulással végződött sérülés tör-

A mezőgazdasági balesetek 1925-től 1927-ig.

Accidents agricoles de 1925 à 1927.

4. A sérülés foka és neme.

Degré et genre des lésions.

Év; a munka megnevezése, amely közben a baleset történt Année, désignation des travaux pendant lesquels les accidents sont arrivés	A sérültek száma Nombre des blessés			A sérülés foka — Degré des lésions							Az elveszett munka- napok száma Nombre des journées de travail perdues	A sérülés neme Genre de la lésion				
	Férfi — Hommes	Nő — Femmes	Összesen — Total	A sérültek száma, akik — Nombre des personnes ayant eu								A vágás coupure	A zúzódás contusion	A törés fracture	Egyéb ok autres	
				une incapacité de travail de												halálos sé- lést — in- accid. mort.
				3-7 napi jours	1-2	3-4	5-10	11-13	heti — semaines							
1925	2.139	72	2.211	401	468	606	582	154	91	58.433	273	867	300	771		
1926	2.922	85	3.007	559	704	930	685	129	81	71.399	569	1.411	450	577		
1927	3.708	176	3.884	764	1.354	846	699	221	130	101.301	504	1.700	420	1.260		
Ebből: — Dont:																
I.																
Szántás, vetés, kapálás — Labourage, ensemence- ment, sarclage	229	6	235	41	80	56	41	17	9	5.895	45	87	33	70		
Aratás, kaszálás — Mois- son, fauchage	80	22	102	20	33	32	16	7	1	2.175	74	6	—	22		
Termények betakarítása, cséplés — Rentrée de produits, battage	735	87	822	172	298	163	160	29	28	25.121	38	387	80	317		
Takarmánykészítés — Pré- paration de fourrage	319	13	332	52	111	71	74	24	5	8.869	67	126	44	95		
Állatok gondozása — En soignant des animaux	750	4	754	166	258	151	134	45	25	16.678	11	394	84	265		
Másmezőgazdasági munka Autres travaux agricoles	913	21	934	179	309	216	176	54	34	27.149	187	390	109	248		
Szőlőművelés — Viticulture	17	1	18	2	6	5	3	2	—	561	5	6	1	6		
Erdei munka — Travaux forestiers	95	1	96	13	35	22	17	9	1	2.955	12	52	14	18		
Földmunka — Travaux de terre	88	1	89	16	46	9	16	2	5	1.831	7	56	10	16		
Egyéb munka — Autres travaux	482	20	502	103	178	121	68	32	22	10.067	58	196	45	203		
II.																
Gép mellett tört. sérülések: Nombre des lésions cau- sées par:																
lokomobil — loco- biles	42	1	43	8	17	9	6	3	2	1.005	1	21	6	15		
járgány — manèges	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
cséplőgép — batteuses	282	28	310	58	96	72	46	38	11	7.169	7	192	32	79		
szeceksavágó — haches- paille	62	1	63	6	16	11	17	13	—	2.630	34	11	5	13		
répavágó — haches- navet	29	2	31	3	11	9	6	2	—	828	17	5	2	7		
daráló — égreneuses	17	—	17	1	6	5	3	2	—	514	1	9	2	5		
arató és kaszálógép — moissonneues et fau- cheuses	4	—	4	—	1	1	1	1	—	159	2	2	—	—		
egyéb gazdasági gép autres machines ag- ric.	352	17	369	46	118	98	78	29	12	10.123	56	186	46	81		
Összesen — Total	788	49	837	122	265	205	157	88	25	22.428	118	426	93	200		

5. A sérültek személyi viszonyai.¹⁾*Situation des blessés.¹⁾*

Részletezés <i>Spécification</i>	A sérültek száma <i>Nombre des blessés</i>	A sérültek életkora <i>Âge des blessés</i>							A sérültek családi állapota — <i>Etat civil des blessés</i>				A sérült keresetéből élő <i>Nombre</i>			
		15 évesnél fiatalabb <i>moins de 15 ans</i>							60 évesnél idősebb <i>plus de 60 ans</i>				gyermekek <i>des enfants</i>	házastársak <i>des époux</i> oudes épou- ses	szülők és egyéb ro- konok <i>des parents</i> összes	egyének <i>total des</i> individus
		15—16	17—20	21—30	31—40	41—60	nőtlen, hajadon <i>célibataires des</i> <i>2 sexes</i>	nős, férjes <i>mariés des</i> <i>2 sexes</i>	özvegy, elvált <i>veufs et div. des 2 s.</i>	száma —	<i>vivant du salaire</i>	<i>des blessés</i>				
1925	2.211	53	115	346	705	362	515	115	866	1.299	46	2.878	1.260	456	4.594	
1926	3.007	84	162	481	879	574	673	154	1.178	1.764	65	3.644	1.764	446	5.854	
1927																
Megsérült <i>Ont été blessés</i>																
férfi — <i>hommes</i>	3.708	128	233	591	1.131	670	810	145	1.563	2.065	80	4.024	2.065	469	6.558	
nő — <i>femmes</i>	176	20	37	63	32	13	11	—	140	32	4	33	14	7	54	
Összesen — <i>Total</i>	3.884	148	270	654	1.163	683	821	145	1.703	2.097	84	4.057	2.079	476	6.612	

¹⁾ Az adatok csak a később felgyógyultakra vonatkoznak. — *Les données ne se rapportent qu'aux blessés guéris.*

tént. A sérülések számának növekedése, a nőmunkásoknál jóval nagyobb arányú, mint a férfiaknál, mert míg a tárgyalt három év alatt a nőmunkások sérülési eseteinek növekedése 144·5%-ot tett ki, addig a sérült férfimunkások száma csak 73·4%-kal gyarapodott.

A mult esztendőben a sérüléseknek 19·7%-a könnyű, 80·3%-a súlyos volt. Halálzással 130 baleset végződött. A súlyos sérülések leggyakrabban (1.354 esetben) 1—2 heti munkaképtelenséget okoztak. A balesetek következtében 1925-ben 58.433 munkanap, 1926-ban már 71.399 munkanap, végül a mult évben 101.301 munkanap veszett el. Az elveszett munkanapok száma tehát valamivel kisebb mértékben emelkedett, mint a sérülések száma, amely körülmény a súlyos sérülések számának viszonylagosan kisebb mértékű emelkedésében leli magyarázatát.

A baleseteknek legnagyobb hányada zúzódás folytán áll elő, vágást és törést aránylag a legkevesebb balesetnél szenvedett a sérült munkás. Az 1927. évben a baleseteknek 43·8%-ában zúzódással, 13·0%-ában vágással, 10·8%-ában töréssel végződött a sérülés, 32·4%-ban pedig egyéb ok működött közre. Az 1925. évi adatokhoz viszonyítva a zúzódások és vágások aránya emelkedett, a törés és egyéb ok folytán megsérültek arányszáma ellenben hanyatlott. Legtöbb baleset általában a cséplésnél és a termények betakarításánál szokott előfordulni. Ezeknél a munkálatok-

nál 1927-ben 822 gyógyítható és 28 halálzással végződött sérülés történt. A mult évben azonban a legtöbb baleset nem a cséplés és betakarításnál, hanem „más gazdasági munka“ elnevezés alatt kimutatott munka közben fordult elő. Elég nagy még a sérülések száma az állatok gondozásánál is (1927-ben 754). Legkevesebb szerencsétlenség viszont szőlőművelés közben (18) érte a munkásokat, de a föld- és erdei munkánál megsérültek száma is a 100 alatt maradt.

A halálosvégű baleseteknek 21·5%-a a cséplésnél és betakarításnál, 19·2%-a állatok gondozásánál, 26·2%-a „más gazdasági munka“ közben s végül 33·1%-a egyéb munkálatnál történt.

A gépek mellett bekövetkezett balesetekre vonatkozó adataink az összes ilyen mű sérülésekről beszámolnak, mert a gépmunkásoknak az Országos Gazdasági Munkáspénztárnál való biztosítása kötelező. Az 1927. évben gépek mellett 837 felgyógyulással végződött sérülés és 25 halálos kimenetelű baleset történt. A sérült munkásoknak 94·1%-a férfi, 5·9%-a pedig nő volt.

A gazdasági gépek közül a cséplőgépek mellett igen sok szerencsétlenség szokott történni. Az 1925. évben a gépek mellett előfordult sérüléseknek 59·2 (1927-ben 37·0) %-a, a halálzással végződött baleseteknek pedig 40·9 (44·0) %-a cséplőgépekkelés közben fordult elő. A sérüléseknek 40·8%-át (1927-ben 44·1%-át), a halálos kimenetelű baleseteknek pedig 59·1%-át

(48·0%-át) „egyéb mezőgazdasági gép” munkája okozta.

A balesetet szenvedett, de felgyógyult egyének személyi viszonyaira vonatkozólag említést érdemel, hogy az 1927. évben a sérült férfimunkások között legtöbb 21—30 éves, a nőmunkások közül pedig legtöbb 17—20 éves volt; a sérült férfiaknak 3·5%-a, a nőknek pedig 11·4%-a a 15 évet nem érte el. Hatvan évnél idősebb nő egyáltalán nem szerepel a balesetet szenvedettek között, ilyenkorú férfi azonban 145 találtatott.

A sérülésekre vonatkozó adataink továbbá azt mutatják, hogy a ferfimunkássérültek közül legtöbben nők, viszont a nőmunkások között legtöbben hajadonok voltak. Özvegy és elvált családi állapotú sérültek az összes sérülést szenvedett munkásoknak mindössze 2·2%-át tették. A sérültek keresetéből 1927-ben 6612 hozzátartozó élt. A hozzátartozóknak 61·4%-át gyermekek, 31·4%-át házastársak, végül 7·2%-át szülők és egyéb rokonok képezték.

Sz. Z. dr.

Lakóházépítkezés az 1928. év II. negyedében. (Előzetes eredmények.)

*Construction d'habitations en Hongrie, IIe trimestre de 1928.
(Résultats préliminaires).*

Résumé. Au cours du 2e trimestre de l'année en cours, la construction d'habitations a continué à progresser. Par rapport au trimestre précédent, dans les 110 communes envisagées par l'enquête, l'accroissement net des habitations a été de 84%, celui des logements de 58%, celui des chambres de 56%.

La majeure partie de cet accroissement est due aux constructions de province. A Budapest, le nombre des logements a augmenté de 10·2% et celui des chambres de 2·5%.

*

A lakástermelés — mint előre látható volt — a f. év második negyedében is emelkedő tendenciát mutat. A lakóházak tiszta szaporulata 84%, a lakásoké 58% s a lakószobák szaporulata közel 56%-os emelkedést mutat az előző negyed eredményeivel szemben, a megfigyelés alá vett 110 helységben.

Ennek a többletnek nagyobb része azonban a vidéki építkezésekre esik, mert a székesfővárosnál az emelkedés alig számottevő. A lakások számánál az emelkedés mindössze 10·2%-ot tesz, a lakószobáknál még feltűnőbb a szaporodás alacsony volta, mely az előző negyedhez képest alig tesz ki 2·5%-ot. Ez utóbbi viszonyszámok egyúttal rámutatnak arra a jelenségre is, hogy a tárgyalt negyedben a kislakások építése nyomult előtérbe a fővárosban. Míg az első negyedben az összes új lakásoknak csak 23·9%-a volt egyszobás lakás, ad-

dig a második negyedben ez a viszonyszám 36·7-re emelkedett. Lehetséges azonban, hogy ez a jelenség csupán annak tulajdonítható, hogy az előző negyedben még a múlt évben befejezetlenül maradt nagyobb bérházak — melyekben az egyszobás lakások kisebb szerepet játszanak — készültek el s adattak át a forgalomnak, míg a második negyedben a folyó évben megkezdett kisebb méretű lakóházak jutottak tető alá. Ezt a feltevést alátámasztja az a körülmény is, hogy a fővárosban a második negyedben a lakóházak tiszta szaporulata majdnem a dupláját teszi az előző negyedév lakóházszaporulatának, míg a lakások és lakószobák szaporulata — mint már előzőleg rámutattunk — alig számbavehető.

A vidéki építkezéseknél a rt. városok és a Budapestet környező 10.000 lelken aluli községek tűnnek fel a 87%-os és 127%-os lakásszaporulatukkal, míg a tj. városok s a 10.000 léleknél népesebb községek csak mérsékelt szaporulattal dicsekedhetnek. Az előbbieket 36%-os, az utóbbiakat 63%-os lakásszaporulatot mutatnak fel az előző negyeddel szemben.

Nyilvánvaló, hogy úgy a fővárosnál, mint tj. városoknál — melyeknél a hosszabb ideig épülő nagyobb bérházakra esik a túlsúly — csak a következő negyedekben fog az évi eredmény teljes valószínűségében kibontakozni s a múlt évi eredményekhez való összehasonlításra megfelelő alapul szolgálni.